

Liturgie:

Intochtslied
Opw 378

Votum en groet

Ps 65 : 1-3

Wij zingen met verstild verlangen:
God, die aan Sion hecht,
u zult van ons de dank ontvangen
die u is toegezegd.
U hoort wat mensen aan u vragen,
bij u komt al wat leeft.
Zelf kan ik al mijn schuld niet dragen –
dank dat u ons vergeeft.

Gelukkig wie u wilt onthalen,
verwelkomt in uw huis.
De heiligheid daar doet ons stralen,
de goedheid bij u thuis.
U antwoordt machtig en rechtvaardig,
u redt ons, neemt ons mee.
U bent de hoop van heel de aarde
en van de verste zee.

U die de bergen wist te vormen
– een machtig mooi idee! –
u stilt verwoestend zware stormen,
het schuimen van de zee.
U stopt het woeden van de volken,
vervult hen met ontzag.
Zelfs mensen heel ver weg vertolken
luid juichend uw gezag.

Tien Woorden
Ps 31 : 11

Gebed
Ps 66 : 7 (als lofprijzing)

Galaten 5 : 1-8
LvK 252 : 1-2

Jakobus 2 : 14-26
Gez 133

echt geloof werkt, geloof werkt écht

Gebed

Collecte

Gez 164 (canon)

Zegen
Als Amen Gez 155 : 5

Gemeente van onze Here Jezus Christus, mijn broeder en mijn zuster,

Door geloof alleen?

Voor Maarten Luther was het de ontdekking van zijn leven! *'Ik heb u er immers op gewezen dat een mens wordt vrijgesproken door te geloven en niet door de wet na te leven'* (Rom 3:28). Wat een bevrijding: door geloof alleen en niet door je prestaties, door wat je hebt uitgewerkt. Het was het begin van de grote reformatie in de 16^e eeuw.

Luther had dan ook grote moeite met deze uitspraak van Jakobus: *'u ziet dus dat iemand rechtvaardig wordt verklaard om wat hij doet en niet alleen om zijn geloof'* (Jak 2:24)! Hij wilde zelfs zover gaan dat de brief verwijderd werd uit het NT of op zijn minste genegeerd.

Wie moet ik nu geloven, Paulus of Jakobus? Paulus zegt, luister goed, je kunt jezelf niet redden, ook al doe je nog zo je best. Je wordt alleen gered, door te geloven in Christus' prestaties, zonder je eigen werk. Je kunt het op geen enkele manier zelf bewerken. *Door het geloof alleen!*

Jakobus zegt, wat is dat nou, alleen maar geloof. Geloof kan helemaal niet zonder werk. Het is wel degelijk belangrijk wat je doet. Je wordt ook gered door je daden, en niet slechts door geloof. *Alleen maar geloven is niet genoeg.*

Echt geloof werkt, geloof werkt écht

Met hart en ziel

Om te beginnen, houdt er rekening mee dat Jakobus (hoogstwaarschijnlijk) de oudste brief van het NT is. Hij reageert niet op Paulus, maar hij gaat eraan vooraf. Let ook goed op waar het Jakobus om te doen is. Hij kreeg te maken met mensen die dachten: geloof op zichzelf genomen is goed genoeg. Als je maar gelooft...de rest doet er niet toe. Het komt erop aan dat je gelooft en hoe je leeft is verder niet belangrijk! Mensen *beweren* dat ze geloven maar dat werkt verder niets uit. Je merkt er in het dagelijks leven helemaal niets van. Kan dat?

Jakobus doet *een check met naastenliefde*. Stel je nou eens voor. Een broeder of zuster komt schromelijk te kort. Nauwelijks voldoende kleren en elke dag tekort aan voedsel. En iemand van u, die zich christen noemt, houdt een vroom verhaal, maar uiteindelijk doet hij er niets aan. Hij roept: het ga je goed houd je warm, en vooral goed eten. Zonder dat hij er zelf ook maar iets aan doet. Je kunt het allemaal heel mooi vertellen, de mond vol over geloven. Maar als het erop aan komt iemand te helpen in nood, geef je niet thuis. Dan geef ik niets voor je geloof... aldus Jakobus. Het stelt dan helemaal niets voor.

Om met Calvijn te spreken: kennis hebben over God verbindt ons evenmin met God, als het zien van de zon ons tot de hemel verheft. Geloven op zichzelf genomen, dat bestaat niet. Dat leeft niet. Het is nooit aanwezig geweest of verloren gegaan. *Geloof heeft een ziel nodig, bezieling, doorleving.* Anders is het dood. Het getuigt van zichzelf dat het dood is, want er gaat helemaal niets van uit. Het blijft aan de oppervlakte steken. Echt geloof raakt je hart en ziel.

Dat is niets anders dan Paulus zegt in de brief aan de Galaten: '*belangrijk is dat men gelooft en de liefde kent, die het geloof zijn kracht verleent*' (5:6).

Meewerken met God

U gelooft dat God één is? De Here onze God is één. Dat is *de* geloofsbelijdenis van Israël (Deut 6 : 4). Alleen JHWH is God, de enige echte, en niemand anders. Dat is sterk! Wat kan daar mis meer zijn? Dan zit het toch goed met je als je dat beweert. Deze uitspraak werd zelfs gebruikt als bezweringsformule om boze geesten uit te drijven.

Geloven dat God de Enige is, dat zegt niets, dat doen de demonen ook. Ze wagen dat niet te ontkennen. Ze kunnen er niet omheen. Ze geloven het. Ze weten drommels goed dat er maar één God is, en Jezus de zoon van God is. En ze sidderen, ze staan stijf van schrik. Het is geloof uit angst. Maar het brengt hen niet tot liefde van God. Ze leven niet in vrede met God. Hun geloof brengt slechts tegenwerking van God. Het duivelengeloof heeft een geweldige werking, maar dan wel van God af en in feite tegen God in.

Wie gelooft dat God bestaat, gelooft nog niet in Hem. Echt geloof daarentegen wil meewerken met God. Zoekt vrede met God. De geloofsbelijdenis 'de Heer is één, Hij is de enige', werd dan ook meteen gevolgd door: heb God lief met heel je hart en je ziel en met inzet van al je krachten (Deut 6:5). Echt geloof werkt.

Wat is Jakobus stellig is het niet? Zo zwart-wit. Hij stelt het inderdaad heel scherp. Maar soms is dat nodig om wakker geschud te worden. Om een heilzame schrik te bewerken. Geloof zonder uitwerking, is volgens Jakobus, alleen maar verstandelijk geloof, waarbij je als mens in de diepste kern onbewogen blijft. Als olie op het water. Maar geloof dat werkt, is een geloof dat heel je bestaan raakt. Je kunt erbij lachen en huilen, dansen en zingen, vechten en worstelen. Als het maar beweegt. Geloof is een bewegelijk ding (Luther).

Jakobus heeft het hierhelemaal niet over prestaties om je redding bij God te verdienen. Hij spreekt niet over *werken van de wet*: presteren en scoren bij God. Jakobus heeft het over *werken van geloof*: wat een levend geloof in God uitwerkt. Precies dezelfde uitdrukking gebruikt Paulus in 1 Thess 1:3 '*wij gedenken dan voor onze God en Vader hoeveel uw geloof tot stand brengt, hoe krachtig uw liefde is*'

Beleven en doorleven

Hierbij aansluitend komt de vader van alle gelovigen in beeld: Abraham. Wil je ontdekken wat echt geloof is en hoe dat werkt, dan moet je bij hem zijn. Zowel Jakobus als Paulus gaan terug naar Abraham om erachter te komen wat geloven inhoudt. En meteen maakt Jakobus al het verschil als het om de verhouding met God gaat. Abraham is een *vriend van God*, dat is niet slechts een *verstandelijke verhouding (weten dat God bestaat)*. Het is een *hartelijke verhouding (omgaan met God)*.

Kijk maar eens hoe dat geloof in het leven van Abraham werkte. Jakobus heeft het niet over een momentopname maar hij bekijkt het leven van Abraham in zijn geheel. Zijn levenlang moest Abraham oefenen van zichzelf af te zien en zich te richten op wat God had beloofd. Dat was maar niet verstandelijk aannemen van wat God had gezegd. Maar *dat geloof was een doorleefde werkelijkheid*. Het raakte heel zijn persoon, heel zijn hebben en houden was ermee gemoeid. Met alle strubbelingen, twijfels, worstelingen en aanvechtingen van dien. Een werkzaam geloof. Levensecht.

Als je je indenkt wat er van Abraham werd gevraagd. Offer je bloed-eigen zoon. Onbegrijpelijk. Hij zou heel de toekomst prijs moeten geven. Alles moeten loslaten. Volstrekt onbegrijpelijk. Behalve het vastgrijpen aan de belofte van God dat zijn zoon toekomst had, zelfs door de dood heen! Dan is geloven niet, dat Abraham ja-knikt en voetstoots aanneemt. Maar geloven betekent op weggaan. Abraham gaat, hij stelt een daad. En hij blijft gaan. Geloven is heel de weg die hij gaat. Met alles wat hij onderweg tegenkomt en doormaakt. God liet Izak geen ongeluk overkomen. Abraham moest een tocht ondernemen van 3 dagen. Wat een moeizame weg. Hij kon er niet overheen kijken. Hij moest er helemaal doorheen. Tijdens die tocht werkte zijn geloof op volle toeren. Vechtend, worstelend, vragend, roepend...Ik ken geen geloof zonder aanvechting (Luther).

Het is duidelijk dat bij Abraham geloven en handelen hand in hand gaan. Zijn daden vormen een geheel met zijn geloof. Abrahams geloof werd er door vervolmaakt. Dat betekent natuurlijk niet dat hij een perfect geloof had. Maar door te gehoorzamen, tegen zijn verstand en gevoel in, door af te gaan op wat God zei, kwam het geloof er helemaal uit. Dat is de uitwerking van zijn geloof. Daardoor kwam zijn geloof tot ontplooiing. Het bloeide helemaal open. Nu werd gaandeweg duidelijk hoezeer Abraham zich aan God toevertrouwde. *In het leven van Abraham zijn geloof en zijn daden zo onlosmakelijk met elkaar verbonden, dat je het niet van elkaar los kunt maken.*

Abc en Xyz

Het kan erop lijken dat Jakobus Paulus tegen spreekt, wanneer hij zegt: *u ziet dat iemand rechtvaardig wordt verklaard om wat hij doet, en niet alleen om zijn geloof* (2:24). Maar het gaat Jakobus er niet om dat Abraham zijn positie als

vriend bij God zou hebben verdiend. Het is zijn bedoeling duidelijk te maken hoe levend het geloof van Abraham was. Daarom neemt hij zijn uitgangspunt ook niet in Gen 15 toen hem voor het eerst een zoon werd beloofd, zoals Paulus doet. Dat is het *abc* van het geloof. Abraham geloofde en het werd hem tot gerechtigheid gerekend, als de juiste houding tegenover God. Maar Jakobus vertelt het verhaal verder tot in Gen 22, als Abraham Izak moet offeren!

*Paulus heeft het over het **abc** van het geloof.* Je kunt alleen gered worden door het geloof in Christus, en niet op grond van je eigen prestaties. Je kunt niet door je eigen daden vrede met God bewerken. Dat zal Jakobus zeker niet ontkennen. Maar hij komt van de andere kant. *Jakobus heeft het over het **xyz** van het geloof.* Hij laat zien dat hiermee het verhaal van het geloof niet uit is. Geloven is maar niet een verstandelijk aannemen van een aantal waarheden. Geloven raakt heel je bestaan.

Jakobus staat niet tegenover, maar naast Paulus. Abraham werd niet gerechtvaardigd omdat hij zulke grote prestaties leverde. Dan ken je het leven van Abraham niet, met zijn zwakke momenten, wantrouwen, en zelfs grove leugens. Abraham werd gerechtvaardigd omdat hij in God geloofde (Gen 15), en zichzelf aan Hem toevertrouwde (*abc*). Daar valt Jakobus ook letterlijk op terug. En dat geloof werd hem toegerkend als een rechtvaardige daad (23). *Door het geloof alleen! Dat is dus heel iets anders dan: alleen maar geloof.*

Door het geloof alleen, dat is een levend en actief geloof. Echt geloof staat nooit op non-actief en is altijd in beweging. Dat geloof kwam bij Abraham tot uiting in zijn daden (*xyz*). In de uitwerking bleek hoe echt zijn geloof was. Niet zonder aanvechting, niet perfect, maar wel echt. Daarom werd hij ook vriend van God genoemd. Vanwege zijn vertrouwelijke, diep persoonlijke omgang.

Haar daden benne groot

Jakobus laat dus een mooie opbouw zien in wat hij schrijft

- geloof dat zich niet uit in **naastenliefde** is dood (*egoisme*)
- geloof dat geen vrede met **God** kent is uit angst (*demonen*)
- + geloven is doorleefde omgang met **God** (*Abraham*)
- + geloven heeft veel voor de **naaste** over (*Rachab*)

Rachab, in de joodse traditie staat zij hoog aangeschreven. Zij zou de vrouw van Jozua zijn geworden, en 8 priesters en profeten hebben voortgebracht. Begrijpelijk dat Jakobus haar bij deze messiasbelijdende Joden naar voren haalt. Denk eens aan haar beroep. Nota bene een prostitué. Een vrouw die haar geld verdient met het geven van haar lichaam. Als ze toch op haar prestaties zou worden afgerekend.....! Echt niet. Ze hoorde van de God van Israël en zijn grote daden. En ze geloofde. *Zelfs bij een vrouw met een slecht verleden is te zien dat God levend geloof werkt.*

En waaruit bleek haar geloof? Ze getuigde ervan tegenover de verkenneren. Maar hoe kon ze nu demonstreren dat ze geloofde? Dat ze niet vertrouwde op de onneembare muren van Jericho. Niet op de strategische kracht van haar eigen koning. Niet op de goden van haar stad. Maar dat ze vertrouwde op de macht van Israëls God. Tegen alle menselijke verwachting in. Ook tegen alle zekerheden in. Want ze zou eens gesnapt worden. Ze verraadt er haar eigen volk voor. Haar geloof blijkt uit de daden die ze stelt. Die getuigen van naastenliefde. Ze verbergt de verkenneren. Ze verleent hen onderdak met gevaar voor eigen leven. Alles stelt ze in de waagschal van het geloof: haar huis, haar bestaansmiddelen, haar vindingrijkheid, haar eigen veiligheid. Daardoor liet ze zien een echte gelovige te zijn. Ook hier weer geldt dat het geloof voorop gaat, gevolgd door de daad die eruit voortvloeit. Een geloofsdaad. Zo wezenlijk is de eenheid tussen geloof en werk. Evenals de eenheid van lichaam en geest voorwaarde is voor een levend mens. Zo heeft haar geloof een geest.

Doe de check

Onderzoek bij u zelf of u vast op God vertrouwt..Onderzoek uzelf of u in het geloof bent, beproef uzelf. Of weet u niet van uzelf dat Jezus Christus in u is? (2 Kor 13:5). Dat is een indringende vraag van Paulus.. die Jakobus net zo had kunnen stellen. Niet om je op jezelf terug te werpen, integendeel, maar om je op Christus zelf terug te laten vallen. Het kan niet anders of leven met God werkt.

Paulus en Jakobus staan niet tegenover elkaar, ze staan naast elkaar! Paulus spreekt tegen mensen die het zelf willen verdienen met hun prestaties (werken van de wet). Jakobus richt zich tot mensen voor wie het geloof een puur verstandelijke aangelegenheid is geworden (geloof zonder uitwerking). Niet meer dan geestelijke hersengymnastiek. Men kent de leerstellingen, men zou zonder enige moeite hun handtekening onder de 3 formulieren plaatsen, bij het hardst roepen dat de Bijbel waar is van kافت tot kافت, maar werkt dat geloof ook? Leeft hun geloof ook? Orthodoxie kan niet zonder orthopraxie. *Leven als gelovige en leven uit het geloof. Dat is een wereld van verschil.*

Zo kan Paulus zeggen: al had ik het geloof dat bergen kan verplaatsen, maar had de liefde niet; ik zou niets zijn. Niet dat geloof zonder liefde bestaat, maar dat geloof zonder liefde onbestaanbaar is. Dat sluit precies aan bij wat Jakobus bedoelt. Echt geloof kan nooit puur verstandelijk zijn. Echt geloof kan niet zonder uitwerking. Daarin zijn zij het volkomen met elkaar eens.

Geloven dat is een verhaal apart, geen fragment, geen momentopname, maar een levensverhaal, dat gaat van abc (door geloof alleen) tot a-z (niet alleen maar geloof). *Door geloof alleen raakt je als mens van top tot teen.* Zo levensecht. Levend geloof, werkt. Omdat de Geest van God hierin actief is, die Heer is en levend maakt.